

Voorleessuggesties en andere activiteiten bij *Ik zou wel een kindje lusten*

Kees Broekhof & Karin Vaessen – Sardes

In dit vrolijke boek leert de kleine krokodil dat je maar beter goed kunt eten als je groot en sterk wilt worden. Hieronder vind je suggesties om met kinderen in gesprek te gaan over het verhaal. Gebruik ervan wat je bevalt, wat past bij jouw kind of jouw groep. Daarna beschrijven we enkele activiteiten die je kunt doen naar aanleiding van het verhaal.

Geef een
PRENTENBOEK
cadeau

Voorlezen & Interactie

Lees het boek vaker voor

Een keer voorlezen is geen keer voorlezen. Nou ja, dat is misschien wat overdreven. Maar het is zeker zo dat kinderen meer opsteken van een verhaal als het vaker wordt voorgelezen. Doordat ze het verloop van het verhaal al kennen, is er meer gelegenheid om op andere dingen te letten, zoals het gedrag van de personages, een bijzondere wending in het verhaal, nieuwe woorden, of een afbeelding waarop meer te zien valt dan je eerst dacht. Zo groeit 'diep verhaalbegrip'. Voor kinderen met een kleine woordenschat is bovendien de herhaling van nieuwe woorden noodzakelijk om die woorden goed te kunnen onthouden. Saai, die herhaling? Helemaal niet. De meeste kinderen vinden het heerlijk om een verhaal meerdere keren te horen, soms gaan ze zelfs hardop 'meelezen'!

Ga met de kinderen in gesprek

Voor kinderen die nog veel van de taal moeten leren is interactie rond het verhaal extra belangrijk. Ze moeten daarbij vooral zelf aan het woord zijn. Zoals Harvard-professor Catherine Snow zegt: "Kinderen leren meer van praten dan van luisteren." Goede prentenboeken bieden volop kansen voor gesprekken. Tegelijkertijd is de prentenboekentaal een rijke bron voor het verwerven van nieuwe begrippen en kennis van de wereld. De combinatie van kansen voor praten en luisteren rond rijke taal maakt voorlezen een activiteit bij uitstek voor het stimuleren van de taalontwikkeling.

Hieronder vind je suggesties om voor, tijdens en na het voorlezen reacties van kinderen uit te lokken en hen zo actief te betrekken bij het verhaal. Ga in op die reacties, laat gerust een klein gesprekje ontstaan, waarbij je dieper ingaat op de opmerkingen van de kinderen ('Wat bedoel je precies?' 'Hoe kan hij dat doen denk je?' etc.). Als het gesprek afdwaalt of te lang duurt, pak je het verhaal weer terug ('Zullen we eens gaan kijken wat er gebeurt?').

De eerste keer voorlezen

De titel en de kaft

De eerste keer voorlezen biedt mooie kansen om in gesprek te gaan over de titel van het verhaal en de afbeelding op de kaft.

- Lees de titel op: 'De titel van dit verhaal is [wijs mee terwijl je de woorden duidelijk uitspreekt] Ik zou wel een kindje lusten. Dat betekent: ik zou wel een kindje willen opeten.'

- Wijs naar de kleine krokodil en zeg: 'Kijk, een kleine krokodil. Zou die wel een kindje lusten?'
- Draai het boek om en zeg: 'He, daar heb je hem weer, die kleine krokodil. Hij heeft een banaan, zie je dat? Wat moet hij daar nou mee?'
- Lees vervolgens de tekst op de achterkant voor.
Leg eventueel uit: '... waagt hij een poging. Dus hij gaat iets proberen. Gaat hij proberen om een meisje op te eten? Nou, ik ben benieuwd, laten we maar snel gaan kijken.'

Zodra je het boek openslaat, zie je op het schutblad allemaal bananen. Alweer bananen! Wat zouden die toch met het verhaal te maken hebben? Blader je verder, dan zie je op de titelpagina een afbeelding van een meisje.

- Zeg: 'He, kijk, een meisje. We hebben net iets gelezen over een meisje. Zou dit dat meisje zijn? Gaat de kleine krokodil haar opeten? Wat denk je?'

Bananen!

Nou, daar hebben we die bananen! Lees voor over het ontbijt van de kleine krokodil. Zorg ervoor dat de kinderen de afbeeldingen goed kunnen zien. Geef ze de kans om te reageren op het verhaal en de afbeeldingen. Stel zelf nog even geen vragen, het is nog maar de eerste keer dat je het verhaal voorleest en je wilt het spannende verhaal niet te veel ophouden. Als je merkt dat de kinderen een woord niet kennen, geef dan kort maar duidelijk de betekenis en lees verder, bijvoorbeeld: 'Duizelig, dan voel je je draaierig in je hoofd en dan val je bijna om.'

De prooi

Lees door tot '... om zijn prooi te bespringen'. Dit is een prachtig moment, dat je bij de eerste keer voorlezen kunt gebruiken om met de kinderen na te denken over het vervolg van de gebeurtenissen. Wat gaat er gebeuren? Gaat de kleine krokodil het meisje opeten?

- Zeg: 'Zijn prooi, dat is het meisje, kijk daar heb je haar. Dat is het meisje dat hij wil opeten. Wat denk je? Gaat dat lukken?'
- Voer de spanning op: 'Hij begint al te grommen! Zou het meisje nu erg bang worden, denk je? Het is maar een klein meisje, he?'
- Zaai twijfel: 'Maar ja, de kleine krokodil is nog kleiner, kijk maar! En het meisje ziet er niet erg bang uit, zie je wel?'

Schattig

Wat nu? Het meisje is helemaal niet bang! Lees de tekst voor tot '... wil worden' en wacht op de reactie van de kinderen.

- Zeg: 'Hoe zou het komen dat het meisje helemaal niet bang is? Het is wel een krokodil die daar voor haar staat!'
- Als er geen reactie komt, wijs dan op het verschil in grootte: 'Het meisje is veel groter, he? Misschien hoeft ze wel helemaal niet bang te zijn?'

Lees verder hoe het meisje de kleine krokodil optilt, kietelt en in de rivier gooit. 'Verhip, mislukt! denkt de kleine krokodil.'

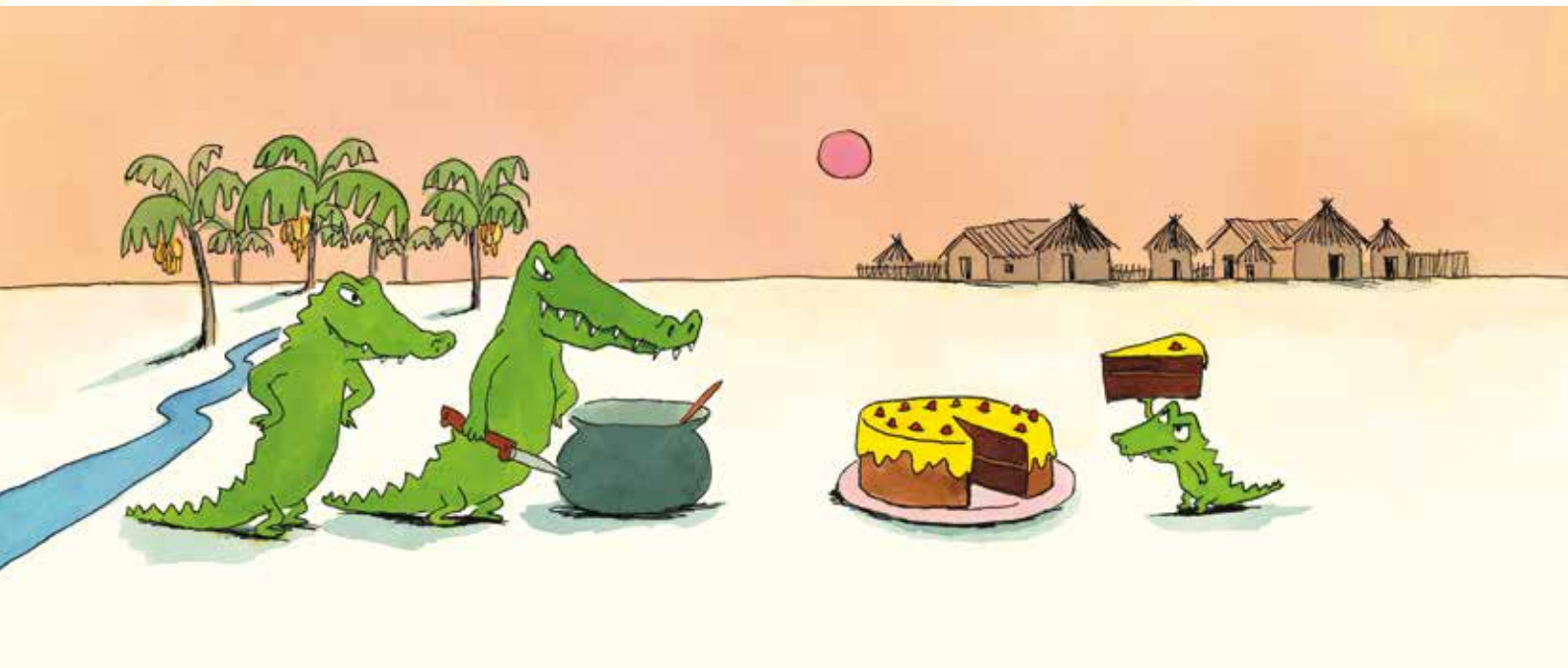
- Vraag de kinderen wat de kleine krokodil nu zal gaan doen. Hij wilde zo graag een kindje eten. Dat is niet gelukt. 'Wat gaat de kleine krokodil nu doen, denk je? Gaat hij op zoek naar een ander kindje?'

Ontzettende trek

Lees voor tot '... groot worden!' Nu wil de kleine krokodil wel graag bananen eten! Vraag de kinderen waarom hij nu ineens heel groot wil worden. Laat de kinderen reageren en sla dan om naar de laatste bladzijde om het antwoord op deze vraag van de kleine krokodil zelf te krijgen.

Napraten

Vraag de kinderen om na te vertellen wat de kleine krokodil graag wilde. Noem eventueel nog eens de titel van het verhaal. Vraag vervolgens wat er gebeurde toen hij het meisje wilde opeten. Vraag nog niet naar andere gebeurtenissen of details, dat komt nog wel. Vonden de kinderen het een leuk verhaal? Willen ze het de volgende keer weer horen?

Herhaald voorlezen

Als je het verhaal vaker voorleest, kun je aandacht besteden aan specifieke aspecten van het verhaal, zoals woorden die de kinderen nog niet kennen, het gedrag van de personages, wendingen in het verhaal of dingen die op de afbeeldingen te zien zijn.

Nieuwe woorden

Als je tijdens het herhaald voorlezen merkt dat de kinderen een woord niet kennen, geef dan een duidelijke omschrijving, bijvoorbeeld:

- het ontbijt – wat je eet als je 's ochtends uit bed komt
- verbaasd – je begrijpt iets niet helemaal
- mopperen – boos praten
- vol bewondering – je vindt iets heel knap
- duizelig – draaierig in je hoofd, je valt bijna om
- wanhopig – je vindt iets zo erg dat je niet meer weet wat je moet doen

Als je de betekenis gegeven hebt, kun je bij de volgende keer voorlezen vragen of de kinderen nog weten wat het woord betekent. Verbind de betekenis vervolgens met de inhoud van het verhaal, bijvoorbeeld: 'Waarom moppert de kleine krokodil?' of 'Hoe komt het dat de kleine krokodil duizelig is?'

Papa en mama

Papa en mama krokodil zijn wanhopig, omdat de kleine krokodil niet meer wil eten. Ga hier wat dieper op in, nadat je de betekenis van het woord hebt uitgelegd. Vraag de kinderen waarom papa en mama zo wanhopig zijn. Wat geeft het nou dat de kleine krokodil niet wil eten? Moeten ze daar nou zo wanhopig van worden? Vraag, als de kinderen niet reageren, wat er kan gebeuren als de kleine krokodil nooit meer zou eten. Zou hij ziek kunnen worden? Of nog erger? Zijn papa en mama misschien daarom zo wanhopig? Het lijkt wel alsof de kleine krokodil al een beetje ziek wordt: hij staat te tollen op zijn benen, hij valt bijna om. Zie je wel, dat komt ervan!

De kleine krokodil

Ga in op het commentaar van het meisje op de kleine krokodil. Zeg bijvoorbeeld: 'Schattig! Oei, wat zou de kleine krokodil ervan vinden dat het meisje hem schattig vindt?' Geef een hint als de kinderen niet reageren: 'Kijk eens goed naar zijn gezicht.'

Vraag de kinderen hoe het komt dat het plannetje van de kleine krokodil is mislukt. Stel een hulpvraag als het stil blijft: 'Wat zei het meisje ook alweer over de kleine krokodil?' ('Wat is-ie klein! Die moet nog heel wat eten als hij ooit groot wil worden.')

Praat met de kinderen over hoe de kleine krokodil zich voelt. Aan het begin van het verhaal is hij vrolijk aan het ontbijten, dan is hij ineens een mopperaar die niet wil eten en aan het eind van het verhaal zit hij weer vrolijk te eten. Hoe komt dat eigenlijk? Dit is een veelomvattende vraag die de kinderen alleen kunnen beantwoorden als ze het hele verhaal goed begrepen hebben.

De kleine krokodil wil groot worden om een kindje op te kunnen eten. Een aardige denkvraag die hierbij past is: als de kleine krokodil groter wordt, kan hij dan het meisje opeten? Het meisje wordt toch ook groter? En zou hij nog wel een kindje willen eten als hij groot is? Papa en mama krokodil eten helemaal geen kindjes, die eten alleen bananen!

Een hele dag

Laat de kinderen letten op de stand van de zon in het verhaal. Kunnen ze zien op welk moment van de dag de gebeurtenissen zich afspelen? Bij het ontbijt is de zon net op, het avontuur met het meisje speelt zich af tegen de schemering en aan het eind van het verhaal is het avond.

Verhaalbegrip

Na een aantal keren voorlezen hebben de kinderen, als het goed is, het verhaal helemaal begrepen. Je kunt kijken of dit is gelukt door enkele bladzijden met belangrijke momenten in het verhaal te kopiëren, de kinderen te vragen om ze op volgorde te leggen en ze met behulp van die bladzijden het verhaal te laten navertellen.

Gesprekken en andere activiteiten naar aanleiding van het verhaal

Praten over groeien

Het thema van het verhaal is opgroeien. Klein zijn en groot willen worden is voor de kinderen iets heel herkenbaars. Het gaat niet alleen om fysiek groeien, maar ook om zelfstandig worden. Praat met de kinderen over dit thema, met vragen als:

- Groeit iedereen vanzelf of moet je er iets voor doen?
- Grote mensen hoeven niet meer te groeien, maar ze eten toch, waarom denk je?
- Kun je ook groeien zonder langer te worden? En kun je ook eten zonder te groeien?
- Zou je van alle soorten eten evenveel groeien?
- Eten grote mensen andere dingen dan kinderen?
- Wat kun je doen om sterke tanden te krijgen?
- Als je groot bent, welke dingen kun je dan doen die je nu nog niet kunt?
- Zijn er dingen die kinderen wel kunnen, maar grote mensen niet?
- Wat verandert er aan je lichaam als je groter wordt?

Duizelen

Kleine krokodil was duizelig, omdat hij te lang niet gegeten had. Bespreek met kinderen hoe het voelt in je hoofd als je duizelig bent. En dat dat ook kan gebeuren bij koorts of op een draaimolen of gewoon als je je ogen dichtdoet en iemand je een paar keer ronddraait. Wil iemand het eens proberen?

Samen spelen

Het meisje vindt het kleine krokodilletje schattig en gaat met hem spelen. Wat doet ze met hem? Vindt hij dat leuk?

Bedenk met de kinderen welke spelletjes het meisje en de kleine krokodil allebei leuk zouden kunnen vinden.

Spel: Ik zou wel een ... lusten ...!

Zet de kinderen in een kring. Laat het eerste kind zeggen wat het vandaag wel zou lusten....(bijvoorbeeld tomatensoep). Het tweede kind mag herhalen wat het eerste kind zei (tomatensoep) en daarna zeggen wat het zelf wel zou lusten (bijvoorbeeld pannenkoeken). Kind nummer drie mag eerst het lievelingseten van de eerste twee herhalen (tomatensoep en pannenkoeken) en dan zeggen wat het zelf lekker vindt etc. Hoe ver komen de kinderen? Als het moeilijk wordt mogen ze elkaar helpen.

Teken een ander land

Waar zou dit verhaal zich afspelen? Waar woont het krokodillengezin? In Nederland of in een ander land? Waaraan kunnen de kinderen dit zien? Laat de kinderen een tekening maken van dat land. Wat is er nog meer te zien in dat land? Laat de kinderen daarna over hun tekening vertellen.

Smullen met bananen

Zijn de kinderen snoepers? Houden zij van chocoladetaart of worst? Of hebben ze misschien zin in een bananendagje? Laat kinderen allemaal banaan als fruithapje meenemen. Misschien dat de ouders wel iets apart van bananen willen maken en willen meegeven naar school?

Bedenk met de kinderen wat voor lekkers je allemaal kunt maken van bananen: smoothies, bananenpannenkoeken, bananecake, plakjes banaan, gebakken banaan. Banaan gedoopt in warme chocolade...?

Bananen en Erik van Os

Ken je de auteur, zanger en muzikant Erik van Os? Hij is dol op bananen. Kijk op internet voor de geestige video 'Banaan in bed' (heel leuk om samen met kinderen na te doen), het gedicht 'De bananenblues' en het boek 'Haren vol banaan'.

Tot slot: bouwen aan kennis met informatieboeken

Het is raadzaam om het voorlezen van prentenboeken af te wisselen met het voorlezen uit informatieve boeken. Kinderen vinden het vaak heel interessant om te horen over 'de echte wereld'. En kennis van de echte wereld, zo wordt steeds duidelijker, is hard nodig om in de hogere groepen informatieve teksten te begrijpen. Voor jonge kinderen bestaan er volop informatieve boeken, over allerlei onderwerpen. Uit een informatief boek over krokodillen leren kinderen onder andere dat krokodillen uit eieren komen en dat jonge krokodillen soms opgegeten worden door andere roofdieren.

- TIP: Verken met de kinderen de inhoudsopgave van het informatieboek en laat hen kiezen wat ze willen leren over de krokodil.

Meer weten over voorlezen?

Zie Kees Broekhof (2021), *Meer voorlezen, beter in taal. Effecten van voorlezen op taalontwikkeling*. Amsterdam: Stichting Lezen.

Artikel geschreven in het kader van de campagne Geef een prentenboek cadeau 2022.

©illustraties Dorothée de Monfreid uit 'Ik zou wel een kindje lusten', Gottmer.